

**TÜRKİYE'DE
REFAKATSIZ ÇOCUKLARA ERİŞİM VE
ÇOCUĞUN YÜKSEK YARARINA YÖNELİK
HİZMET SUNUMUNUN TEŞVİK EDİLMESİ
PROJESİ**

**SAFE INFO
IN TURKEY**
refakatsiz çocuklar için
güvenli bilgi ağı

REFAKATSIZ ÇOCUKLARA YÖNELİK

HİZMET SUNUMU EĞİTİM PROGRAMI

EĞİTİCİ KİTLERİ

www.safeinfointurkey.org

GÜVENLİ BİLGİYE ERİŞİM. HER ÇOCUĞUN HAKKIDIR!

T.C.
Aile ve
Sosyal Politikalar
Bakanlığı

NORWEGIAN EMBASSY

**TÜRKİYE'DE REFAKATSİZ ÇOCUKLARA ERİŞİM
VE ÇOCUĞUN YÜKSEK YARARINA YÖNELİK
HİZMET SUNUMUNUN TEŞVİK EDİLMESİ PROJESİ**

REFAKATSİZ ÇOCUKLARA YÖNELİK HİZMET SUNUMU EĞİTİM PROGRAMI

EĞİTİCİ KİTLERİ

Nisan 2014 Ankara

İÇİNDEKİLER

MODÜL 1: DÜZENSİZ GÖÇ VE ULUSLARARASI KORUMA	7
ÜNİTE 1. DÜZENSİZ GÖÇ	9
Etkinlik 1: Tanışma.....	10
Etkinlik 2: Tarihten Günümüze Uluslararası Göç	11
Etkinlik 3: Temel Kavramlar	12
Etkinlik 4: Düzensiz Göç ve Göçmen Kaçakçılığı: Dünyada ve Türkiye’de Düzensiz Göç ve Göçmen Kaçakçılığı	13
ÜNİTE 2. ULUSLARARASI KORUMA	15
Etkinlik 1: Uluslararası Mevzuat 1	16
Etkinlik 2: Uluslararası Mevzuat 2.....	17
Etkinlik 3: Ulusal Mevzuat 1	18
Etkinlik 4: Ulusal Mevzuat 2	19
MODÜL 2: REFAKATSİZ ÇOCUKLARA VERİLEN HİZMETLER	21
ÜNİTE 1. REFAKATSİZ ÇOCUKLARA YAKLAŞIMLAR	23
Etkinlik 1: Refakatsiz Çocuklara Yaklaşımlar	24
ÜNİTE 2. REFAKATSİZ ÇOCUKLARA HİZMET VEREN KURUMLAR VE ÇALIŞANLAR	25
Etkinlik 1: Göç ve İltica İşlemleri: Emniyet Genel Müdürlüğü	26
Etkinlik 2: Refakatsiz Çocukların Bakım / Barınma, Sosyal Yardım Gereksinimleri ve Psikososyal Uyumları	27
Etkinlik 3: Eğitim Hizmetlerine Erişim: MEB ve Diğer Eğitim Kurumları	28
Etkinlik 4: İş Piyasasına Erişim: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Genel Müdürlüğü, Yabancıların Çalışma İzinleri Daire Başkanlığı	29
Etkinlik 5: Göç ve Mülteciler Konusunda Çalışma Yapan Uluslararası Kurumlar	30
Etkinlik 6: Sivil Toplum Örgütleri/Kuruluşları	31

MODÜL 3: ÇOCUK HAKLARI PERSPEKTİFİNDEN REFAKATSİZ ÇOCUKLAR.....33

ÜNİTE 1. ÇOCUKLARIN PROFİLLERİ VE GÖÇ ÖYKÜLERİ..... 35

Etkinlik 1: Çocukları Ne Kadar Tanıyoruz?.....	36
Etkinlik 2: Kısa Film İzleme	37
Etkinlik 3: Çocuklar Hakkında Düşünmek.....	38

ÜNİTE 2. REFAKATSİZ ÇOCUKLARIN TÜRKİYE’DE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE İHTİYAÇLARI 39

Etkinlik 1: Refakatsiz Çocukların Sık Karşılaştıkları Sorunları ve Uğradıkları Hak İhlallerini Öğrenme....	40
Etkinlik 2: Refakatsiz Çocukların Türkiye’de Geçirdikleri Zaman Zarfındaki İhtiyaçları Öğrenme.....	41
Etkinlik 3: Bazı Sorunları Nasıl Çözüyoruz?	42
Etkinlik 4: Beyin Fırtınası	43

ÜNİTE 3. REFAKATSİZ ÇOCUKLARLA İLETİŞİM VE ÇALIŞMA İLKE VE TEKNİKLERİ..... 45

Etkinlik 1: Refakatsiz Çocuklarla İletişim Teknikleri ve Görüşme Becerileri.....	46
Etkinlik 2: Role Playing.....	47

MODÜL 4: REFAKATSİZ ÇOCUKLARLA İLGİLİ PROSEDÜRLER, AİLE BİRLEŞİMİ, EVE DÖNÜŞ, FARKLI ÜLKE ÖRNEKLERİ VE MÜLAKAT49

ÜNİTE 1. REFAKATSİZ ÇOCUKLAR İLE İLGİLİ PROSEDÜRLER VE UYGULAMALAR, FARKLI ÜLKE ÖRNEKLERİ 51

Etkinlik 1: Geri Dönüş Ne Demektir? Koşulları Nelerdir?.....	52
Etkinlik 2: Avrupa Ülkelerinden Geri Dönüş Mekanizması Örnekleri	53

ÜNİTE 2. REFAKATSİZ ÇOCUKLARI YÖNLENDİRME, KORUMA VE MÜLAKAT YAPARKEN DİKKAT ETMEMİZ GEREKEN NOKTALAR 55

Etkinlik 1: Refakatsiz Çocuklarla Mülakat	56
Etkinlik 2: Mülakat Hakkında Bilgi Edinmek	57
Etkinlik 3: Dinleme Teknikleri ve Role Playing	58

DÜZENSİZ GÖÇ
VE ULUSLARARASI KORUMA
MODÜL 1

MODÜL 1: DÜZENSİZ GÖÇ VE ULUSLARARASI KORUMA	7 Saat
ÜNİTE 1. DÜZENSİZ GÖÇ	3,5 Saat
Amaç: Düzensiz göç, sığınmacı ve mülteci konularında tarihsel arka plan ve temel kavramların paylaşılması ve kavramsal düzeyde olgulara açıklık getirmek.	
Kazanımlar: Düzensiz göç, sığınmacı ve mülteci konularında katılımcılara tarihsel bakış açısı kazandırmak, temel kavramların doğru yerleşmesini sağlamak.	
Etkinlik 1: Tanışma	30 Dk.
Etkinlik 2: Tarihten Günümüze Sığınmacı Mülteci Sorunu	50 Dk.
Etkinlik 3: Temel Kavramlar	50 Dk.
Etkinlik 4: Düzensiz Göç ve Göçmen Kaçakçılığı: Dünyada ve Türkiye’de Düzensiz Göç ve Göçmen Kaçakçılığı	50 Dk.

ETKİNLİK 1: Tanışma**30 Dk.**

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Eğitimi etkinliğin tüm aşamalarına hakim olacak şekilde hazırlıklı olmalıdır. Zamanın aşırı uzamaması için süre koymalı ve bu süreye uyulması konusunda titizlik göstermelidir.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Oyun

Araç - Gereçler: Katılımcılar, kalem, kâğıt, geniş bir salon, masa-sandalye

Kaynaklar:

İşleniş:

Katılımcıları ayakta karşılayın. Bir daire şeklinde ayakta, eğitime ve günün programına giriş yapın. Katılımcıları sayma yoluyla ikiye bölün. Gruplar yanlarında kalem kağıtla birlikte salonun uygun köşelerine çekilirler.

Birinci aşamada birbirlerini tanımak için üç-dört soru sorarlar ve anlatılanları not ederler. Bu soruların içeriğine kendileri karar verebilirler.

İkinci aşamada herkes karşısındakine yaşamında yer den bir göç öyküsü olup olmadığını sorar ve anlatılanları not ederler. Göç öyküsünün özellikle travmatik yanları üzerinde durulur.

Üçüncü aşamada büyük grup yeniden toplanır, daire olacak şekilde ve her katılımcı tanıdığı ve öyküsünü dinlediği kişiyi büyük gruba tanıtır. Varsa göç öyküsünü de paylaşır. Tur tamamlandığında grubun birbirini daha iyi tanıması ve göç konusuna empatik bir yaklaşımla odaklanmış olması beklenir.

Sayı: En fazla 30 kişi

Süre: 30 dakika

Uyarı: Etkinliğe tüm katılımcıların katılması önemlidir. Sağlık nedeniyle uzun süre ayakta kalamayacak durumda onlar için önlem alınmalıdır.

ETKİNLİK 2: Tarihten Günümüze Uluslararası Göç

50 Dk.

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma

Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalemi, kalem-kağıt

Kaynaklar:

<http://www.hyd.org.tr/multecielkitabi/kitap5.asp?idm=mands>

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/yasadisi-goc-ve-gocmek-kacakligi.aspx>

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/iltica-goc-islemleri.aspx>

<http://www.usakanalist.com/detail.php?id=693>

İçduygu, Ahmet ve Damla B. Aksel. **Türkiye’de Düzensiz Göç, Ankara: IOM Türkiye, 2012.**

DEMİR, Oğuzhan Ömer ve Hakan ERDAL. "Yasadışı Göç İle İlgili Kavramların Doğru Anlaşılabilmesi Sorunu Ve Yazılı Basında Çıkan Haberler Üzerine Bir İnceleme". Polis Bilimleri Dergisi Cilt:12 (1), 29-54.

Atasü Topcuoğlu, Reyhan. **Türkiye’de Göçmen Çocukların Profili, Sosyal Politika Ve Sosyal Hizmet Önerileri Hızlı Değerlendirme Raporu.** IOM, 2013.

Başak, Cengiz. **Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenler.** Ankara: İşleri Bakanlığı Genel Yayın No: 686, 2011

İşleniş:

Tarihte göç ve mültecilik sorunu

İlk Müslümanlar

Museviler

Anadolu’dan Rumeli’ye

Rumeli’den, Kafkasya’dan. ...Anadolu’ya zorunlu göçler

Birinci Dünya Savaşı sonrasında **Milletler Cemiyeti**’nde ele alınan konu, devletlerarasında ikili düzeyde çözülebilecek bir olgu olarak tanımlanmıştır.

II. Dünya Savaşı sırasında/sonrasında 1944-1951 yılları arasında 20 milyona yakın insan yer değiştirmiştir.

II. Dünya Savaşı sonrası: Üçüncü dünya ülkelerinde görülen kitlesel göç hareketleri

ETKİNLİK 3: Temel Kavramlar

50 Dk.

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma

Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt

Kaynaklar:

<http://www.hyd.org.tr/multecielkitabi/kitap5.asp?idm=mands>

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/yasadisi-goc-ve-gocmek-kacakligi.aspx>

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/iltica-goc-islemleri.aspx>

<http://www.usakanalist.com/detail.php?id=693>

İçduygu, Ahmet ve Damla B. Aksel. **Türkiye’de Düzensiz Göç, Ankara:** IOM Türkiye, 2012.

DEMİR, Oğuzhan Ömer ve Hakan ERDAL. "Yasadışı Göç İle İlgili Kavramların Doğru Anlaşılabilmesi Sorunu Ve Yazılı Basında Çıkan Haberler Üzerine Bir İnceleme". Polis Bilimleri Dergisi Cilt:12 (1), 29-54.

Atasü Topcuoglu, Reyhan. **Türkiye’de Göçmen Çocukların Profili, Sosyal Politika Ve Sosyal Hizmet Önerileri Hızlı Değerlendirme Raporu.** IOM, 2013.

Başak, Cengiz. **Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenler.** Ankara: İçişleri Bakanlığı Genel Yayın No: 686, 2011

İşleniş:

Mülteci

Sığınmacı

Göçmen

Ülkesinde yerinden edilmiş kişiler

Yerinde / mahallinde mülteciler

Refakatsiz çocuk

Menşe ülke

Statülerin Belirsizliği: Sığınmacı mı, Göçmen mi?

ETKİNLİK 4: Düzensiz Göç ve Göçmen Kaçakçılığı: Dünyada ve Türkiye’de Düzensiz Göç ve Göçmen Kaçakçılığı	50 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma	
Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış “Powerpoint” sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalemi, kalem-kağıt	
Kaynaklar: Birleşmiş Milletler Antlaşması Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Birleşmiş Milletler Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme (1951 Sözleşmesi) Başak, Cengiz. Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenler. Ankara: İçişleri Bakanlığı Genel Yayın No: 686, 2011.	
İşleniş: Düzensiz Göç ve Göçmen Kaçakçılığı Dünyada ve Türkiye’de Düzensiz Göç ve Göçmen Kaçakçılığı BM verilerine göre dünyada mülteci nüfus sürekli artıyor... Türkiye’de Sığınmacılar ve Mülteciler Düzensiz Göç ve Göçmen Kaçakçılığı Konularında Türkiye’de Mevcut Durum Yasal Düzenlemeler Yürütülen Çalışmalar ve Elde Edilen Sonuçlar Türkiye’nin Geri Kabul Anlaşmaları	

MODÜL 1: DÜZENSİZ GÖÇ VE ULUSLARARASI KORUMA	7 Saat
ÜNİTE 2. ULUSLARARASI KORUMA	3,5 Saat
Amaç: Refakatsiz çocuklarla çalışan katılımcıların uygulamalarına yöne veren uluslararası ve ulusal ölekte geliştirilmiş yasal düzenlemeleri öğrenmelerini sağlamak, uygulamada karşılaşılan mevzuata dair sorunlara açıklık getirmek.	
Kazanımlar: Uluslararası ve ulusal mevzuatı yetkin bir biçimde anama ve uygulama becerisi kazandırmak.	
Etkinlik 1: Uluslararası Mevzuat 1	50 Dk.
Etkinlik 2: Uluslararası Mevzuat 2	30 Dk.
Etkinlik 3: Ulusal Mevzuat 1	50 Dk.
Etkinlik 4: Ulusal Mevzuat 2	50 Dk.

ETKİNLİK 1: Uluslararası Mevzuat 1	50 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma	
Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt	
Kaynaklar: http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/sozlesmeler/coktarafliisoz/bm1.html Birleşmiş Milletler Antlaşması Ekonomik ve Sosyal Konsey İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme ile Bu Sözleşme'ye Ek Birinci Protokol'da Tanınmış Bulunan Haklardan ve Özgürlüklerden Başka Hak ve Özgürlükler Tanıyan Protokol No: 4 Strasbourg, 16.IX.1963, 11. Protokol ile değiştirilen ve yeniden düzenlenen metin İnsan Hakları Ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'ye ek 7 Numaralı Protokol Strazburg, 22.XI.1984	
İşleniş: Birleşmiş Milletler Antlaşması Ekonomik ve Sosyal Konsey İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Ek Protokol No: 4 Strasbourg, 16.IX.1963, Ek 7 Numaralı Protokol Strazburg, 22.XI.1984 Diğer	

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma

Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt

Kaynaklar:

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme

İçduygu, Ahmet ve Damla B. Aksel. Türkiye’de Düzensiz Göç, **Ankara:** IOM Türkiye, 2012.

DEMİR, Oğuzhan Ömer ve Hakan ERDAL. "Yasadışı Göç İle İlgili Kavramların Doğru Anlaşılabilmesi Sorunu Ve Yazılı Basında Çıkan Haberler Üzerine Bir İnceleme". Polis Bilimleri Dergisi Cilt:12 (1), 29-54.

Başak, Cengiz. Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenler. Ankara: İçişleri Bakanlığı Genel Yayın No: 686, 2011

İşleniş:

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme

Bu sözleşme günümüz iltica / mülteci hukukunun temel belgesi ve dayanağıdır

Mülteci Sorunu Sosyal ve İnsani Yönü Olan Bir Sorundur

Sözleşmede Yer Alan Mülteci Tanımının Kapsamından Kimler Bulunmaktadır

İrk

Tabiiyet / milliyet / uyrukluk

Din

Belirli bir toplumsal gruba mensubiyet

Siyasi düşünceleri nedeniyle

Türkiye’nin Sözleşmeye koyduğu coğrafi sınırlamayı nasıl anlamalı?

Bu Sözleşme Hükümleri Kimler Hakkında Uygulanmaz

Sözleşmeye Göre Aşağıdaki Durumlarda Mülteci Koruması Kaldırılır

Mültecinin ve Taraf Devletin Hak ve Sorumlulukları

ETKİNLİK 3: Ulusal Mevzuat 1	50 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma	
Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt	
Kaynaklar: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu	
İşleniş: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Kanunun Amacı ve Kapsamı Kanunda Geçen Tanımlardan Bazıları Kanunda Geçen Geri Gönderme Yasası Kanuna Göre Hakkında Sınır dışı etme kararı alınmayacaklar Refakatsiz çocuklar Özel ihtiyaç sahipleri	

ETKİNLİK 4: Ulusal Mevzuat 2**50 Dk.**

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma

Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalemi, kalem-kağıt

Kaynaklar:

Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 1994.

Emniyet Genel Müdürlüğü, 2006 tarih ve 57 Sayılı Uygulama Talimatı.

Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Genelge

T.C. BAŞBAKANLIK Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü: Sığınmacı / mültecilere ait işlemler, GENELGE 2010/03

İşleniş:

İkincil mevzuat ve diğer kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluklarını belirleyen düzenlemeler

**REFAKATSİZ ÇOCUKLARA
VERİLEN HİZMETLER**

MODÜL 2

MODÜL 2: REFAKATSİZ ÇOCUKLARA VERİLEN HİZMETLER	7 Saat
ÜNİTE 1. REFAKATSİZ ÇOCUKLARA YAKLAŞIMLAR	1 Saat
Amaç: Refakatsiz çocuklarla çalışmada evrensel geçerliliği olan hak temelli yaklaşımların, değerlerin ve ilkelerin kurumsal ve mesleki uygulamalarda kullanılmasını sağlamak.	
Kazanımlar: Refakatsiz çocuklarla çalışmada evrensel geçerliliği olan, hak temelli yaklaşımların, değerlerin ve ilkelerin kurumsal ve mesleki uygulamalarda kullanabilme bilgi ve becerisi kazandırmak.	
Etkinlik 1: Refakatsiz Çocuklara Yaklaşımlar	50 Dk.

ETKİNLİK 1: Refakatsiz Çocuklara Yaklaşımlar**50 Dk.**

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma

Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt

Kaynaklar:

IOM. (2011). Unaccompanied Children on The Move. Geneva: International Organization for Migration, Annex II

ICRC, IRC, Save the Children, UNICEF, UNHCR, World Vision, (2004). Inter-agency Guiding Principles on Unaccompanied and Separated Children

European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union, "Unaccompanied Minors in the Migration Process" Risk Analysis Unit Reference nr: 18477 Warsaw, December 2010

İşleniş:

Refakatsiz Çocukların Korunmasına İlişkin Temel Prensipler

Refakatsiz Çocukların Korunma Altına Alınmasında "Öncelikli" Olarak İzlenecek Prosedürler

Refakatsiz Çocuğun Korunmasında İzlenecek "Özel Koruma İhtiyaçları"

Refakatsiz Çocuklarla İlgili Olarak "Uzun Vadede" Yapılabilecekler İçin Öneriler

MODÜL 2: REFAKATSİZ ÇOCUKLARA VERİLEN HİZMETLER	7 Saat
ÜNİTE 2. REFAKATSİZ ÇOCUKLARA HİZMET VEREN KURUMLAR VE ÇALIŞANLAR	6 Saat
Amaç: Refakatsiz çocuklara hizmet veren kurum, kuruluş ve çalışanların görev, rol ve işlevlerini gözden geçirmek.	
Kazanımlar: Refakatsiz çocuklara hizmet veren kurum, kuruluş ve çalışanların görev, rol ve işlevlerinin gözden geçirilerek uygulamada etkinlik sağlamak.	
Etkinlik 1: Göç ve İltica İşlemleri: Emniyet Genel Müdürlüğü	50 Dk.
Etkinlik 2: Refakatsiz Çocukların Bakım / Barınma, Sosyal Yardım Gereksinimleri ve Psikososyal Uyumları	50 Dk.
Etkinlik 3: Eğitim Hizmetlerine Erişim: MEB ve Diğer Eğitim Kurumları	50 Dk.
Etkinlik 4: İş Piyasasına Erişim: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Genel Müdürlüğü, Yabancıların Çalışma İzinleri Daire Başkanlığı	50 Dk.
Etkinlik 5: Göç ve Mülteciler Konusunda Çalışma Yapan Uluslararası Kurumlar	50 Dk.
Etkinlik 6: Sivil Toplum Örgütleri/Kuruluşları	50 Dk.

ETKİNLİK 1: Göç ve İltica İşlemleri: Emniyet Genel Müdürlüğü**50 Dk.**

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma

Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt

Kaynaklar:

1994 İltica/Sığınma Yönetmeliği (Madde 6),

1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 tarihli Protokol

Cengiz Başak, **Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenler**, Ankara: İçişleri Bakanlığı Genel Yayın No: 686, 2011, ss. 26-27

Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Genelge

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/yabancilarin-ikamet-islemleri.aspx>

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/sinir-disi-eylemleri.aspx>

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/Yabanci-Kimlik-numarasi-Islemleri.aspx>

http://www.nvi.gov.tr/Sik_Sorulan_Sorular,Sorular.html?pageindex=16

İşleniş:

Kimlik Tespiti

Refakatsiz Çocuklara İlişkin Prosedür

Görüşme

Görüşme Raporunun Hazırlanması

Sınır dışı İşlemleri

**ETKİNLİK 2: Refakatsiz Çocukların Bakım / Barınma,
Sosyal Yardım Gereksinimleri ve Psikososyal Uyumları**

50 Dk.

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma

Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt

Kaynaklar:

<http://www.aile.gov.tr/tr>

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/iltica-goc-islemleri.aspx>

<http://www.sosyalyardimlar.gov.tr/tr>

<http://www.cocuk hizmetleri.gov.tr/tr/>

İçduygu, Ahmet ve Damla B. Aksel. **Türkiye’de Düzensiz Göç, Ankara: IOM Türkiye, 2012.**

Atasü Topcuoglu, Reyhan. **Türkiye’de Göçmen Çocukların Profili, Sosyal Politika Ve Sosyal Hizmet Önerileri Hızlı Değerlendirme Raporu.** IOM, 2013.

Başak, Cengiz. **Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenler.** Ankara: İçişleri Bakanlığı Genel Yayın No: 686, 2011

İşleniş:

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Rehabilitasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı

Sosyal Yardımlar

ETKİNLİK 3: Eğitim Hizmetlerine Erişim: MEB ve Diğer Eğitim Kurumları	50 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma	
Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt	
Kaynaklar: http://www.meb.gov.tr/ İşduygu, Ahmet ve Damla B. Aksel. Türkiye’de Düzensiz Göç, Ankara: IOM Türkiye, 2012. Atasü Topcuoglu, Reyhan. Türkiye’de Göçmen Çocukların Profili, Sosyal Politika Ve Sosyal Hizmet Önerileri Hızlı Değerlendirme Raporu. IOM, 2013. Başak, Cengiz. Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenler. Ankara: İşçileri Bakanlığı Genel Yayın No: 686, 2011 http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/Yabanci-Kimlik-numarasi-Islemleri.aspx http://www.nvi.gov.tr/Sik_Sorulan_Sorular,Sorular.html?pageindex=16	
İşleniş: Eğitime Erişim Dil Eğitimi Mesleki Eğitim Okul	

ETKİNLİK 4: İş Piyasasına ve Sağlık Hizmetlerine Erişim: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Genel Müdürlüğü, Yabancıların Çalışma İzinleri Daire Başkanlığı / Sağlık Bakanlığı, Genel Sağlık Sigortası	50 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma	
Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalemi, kalem-kağıt	
Kaynaklar: http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/yabancilar.portal?page=calisma_izin_basvuru http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/iltica-goc-islemleri.aspx http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/ShowProperty/WLP%20Repository/yabancilar/anasayfa/ipc http://www.amnesty.org.tr/ai/node/1872	
İşleniş: Çalışma İzin Başvurusu Kaçak Yabancı İşçi Çalıştırmanın Cezası Sağlık Hizmetlerine Erişim: Sağlık Bakanlığı, Genel Sağlık Sigortası	

ETKİNLİK 5: Göç ve Mülteciler Konusunda Çalışma Yapan Uluslararası Kurumlar	50 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma	
Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt	
Kaynaklar: http://www.unhcr.org.tr/?page=1 http://www.unhcr.org.tr/?page=61 http://www.unhcr.org.tr/?page=72 http://tr.wikipedia.org/wiki/Uluslararası_G%C3%B6%C3%A7_%C3%96rg%C3%BCnC3%BC	
İşleniş: BMMYK ve Mülteciler İçin Uluslararası Koruma Sığınma Başvuru Sahipleri Mülteciler Uluslararası Göç Örgütü	

ETKİNLİK 6: Sivil Toplum Örgütleri / Kuruluşları	50 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Sunu sırasında tartışmalara katılımcıların etkin katılımının sağlanmasına dikkat edilmelidir.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Sunu, tartışma	
Araç - Gereçler: Eğitim materyali, önceden hazırlanmış "Powerpoint" sunusu, bilgisayar, projeksiyon, yazı tahtası, tahta kalem, kalem-kağıt	
Kaynaklar: http://multeci.net/index.php?option=com_content&view=article&id=62:sivil-toplum-oerguetleri&catid=30:topluluk&Itemid=17 http://www.kadindayanismavakfi.org.tr/2005-%E2%80%93devam-ediyor-insan-ticareti-magduru-siginagi	
İşleniş: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV) Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SGDD) MAZLUM-DER	

ÇOCUK HAKLARI PERSPEKTİFİNDEN

REFAKATSİZ ÇOCUKLAR

MODÜL 3

MODÜL 3: ÇOCUK HAKLARI PERSPEKTİFİNDEN REFAKATSİZ ÇOCUKLAR	7,5 Saat
ÜNİTE 1. ÇOCUKLARIN PROFİLLERİ VE GÖÇ ÖYKÜLERİ	2,5 Saat
Amaç: Refakatsiz gelen çocukların kimler olduğu, nasıl kültürlerden geldikleri, çoğunluğunun göç sürecinde ne gibi sorun ve risklerle karşılaştığı, ihtiyaçları ve potansiyelleri hakkında fikir sahibi olmak.	
Kazanımlar: Bu ünite ile alandaki uzmanlar, çalıştıkları çocuklara ilişkin gerçekçi ve hak temelli bir bakış açısı geliştirecek, önyargıların oluşması engellenecektir.	
Etkinlik 1: Çocukları ne kadar tanıyoruz?	30 Dk.
Etkinlik 2: Kısa film izleme	30 Dk.
Etkinlik 3: Çocuklar hakkında düşünmek	90 Dk.

ETKİNLİK 1: Çocukların Profilleri: Çocukları Ne Kadar Tanıyoruz?	30 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Grup çalışmasında özellikle farklı mesleklerden gelen uygulamacıların konuşması teşvik edilmelidir.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Deneyim aktarımı ve beyin fırtınası	
Araç - Gereçler: Kağıt ve kalem	
Kaynaklar: Eğitim Kaynak Dokümanı Modül 3, www.safeinfointurkey.com	
İşleniş: Katılımcılara nerede çalıştıklarını, refakatsiz çocuklarla ne zaman ve hangi koşullarda karşılaştıklarını ilgilendiklerini sorun. Karşılaştıkları refakatsiz çocukları ve onlara dair gözlemlerini anlatmalarını isteyin. Deneyim aktarımının sonunda anlatılan öykülerdeki ortak ve özellikle ayırık yanları özetleyerek, bu çocuklara dair hali hazırdaki algıların içeriğini genelleştirerek ortaya koyun. Amaç: Bu çalışmada amaç, çocuklara dair hali hazırdaki algıları ortaya çıkartmaktır. Notlar: Kâğıt ve kalem her katılımcıya sağlanmalıdır. Çünkü, katılımcılar, hikayelerini anlatmadan önce düşüncelerini toplamak için not almak isteyebilirler. Ayrıca modertör anlatılan hikayeleri dinlerken küçük notlar almalı ve etkinliğin sonundaki toparlama konuşmasının bu notlardan yararlanmalıdır. Uyarı: Algıları çok kesin ve değişmez olarak değil, çocuklar hakkındaki görüşlerin çeşitliliğini, ve herkesin ancak kendi tarafından baktığını vurgulayarak tartışmak önemlidir.	

ETKİNLİK 2: Kısa Film İzleme	30 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Ses düzeyini ve oturma düzenini baştan kontrol edin. Tüm katılımcıların filmi görüp işitebileceği bir düzen kurmaya çalışın.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Multi-medya	
Araç - Gereçler: Bilgisayar, yansıtıcı, hoparlör	
Kaynaklar: Kısa film, www.safeinfointurkey.com, proje broşürleri	
İşleniş: Katılımcılara önceden derlediğiniz, konuyla ilgili kısa filmin yanında çeşitli broşür, fotoğraf gibi malzemeleri de gösterebilirsiniz. Öncelikle kısa filmin ne hakkında olduğunu ve bu filmi izledikten sonra konuyla ilgili tartışılacağını belirtin. Amaç: çocuklara dair farkı bir perspektiften bilgiler almak	

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar:**Öğrenim Yöntem ve Teknikleri:** Beyin fırtınası**Araç - Gereçler:****Kaynaklar:****İşleniş:**

Katılımcıları üç gruba ayırın. Gruplara bölünmek için sayma tekniği kullanılabilir. İlk iki gruptan kendi içlerinde tartışarak hayali birer refakatsiz göçmen çocuk öyküsü yazmalarını isteyin bunun için gruplara 45 dakika süre verin.

Üçüncü grup ise, özellik listesi hazırlayacaktır. Bu gruptakilerden, bir önceki izlenilen görsellerin düşündürdükleriyle kendi deneyimlerinden yola çıkarak çocuklara dair özellikleri birer kağıda yazmalarını isteyin. Daha sonra her katılımcı elindeki notları tahta yapıştırmalarını ve yapıştırırken bu not hakkındaki düşüncesini söylemesini isteyin. Birbirine yakın olan fikirler birbirine yakın yapıştırılmalı ve bir özellikler listesi çıkartmalıdır.

Daha sonra gruplar bir araya gelmelidir. Özellikler listesi tahtaya yazılmalı ya da duvara asılmalıdır. Ardından birinci ve grup yazdıkları hikayeleri okumalıdır. Daha sonra hikayeyi okuyan kişi dinleyicilerin de yönlendirmesiyle özellikler listesindeki hangi unsurların hikayede geçtiğini listenin sol tarafında işaretlemelidir. Listede olmayan bir özellik varsa listeye eklenmelidir.

Daha sonra, herkese küçük yapışkan kağıtlar dağıtılır. Tüm katılımcılardan bu özellikleri düşünmeleri, ve kendi çocukluklarında ya da etraflarındaki çocuklarda bulunan özelliklerin yanına renkli kağıtları yapıştırmaları istenir.

Etkinliğin son aşamasında çocuklar bize ne kadar uzak ne kadar yakın? Konusu tartışılır. Tartışmanın sonunda ortaya çıkan fikirleri özetleyerek oturumu bitirir.

Uyarı: Bu çalışmada amaç çocuklara dair bilgilerimizin ve yargılarımızın bir listesini oluşturmak. Bu listedeki özelliklerin bir kısmının bizim tanıdığımız çocuklarda da olduğuna dair farkındalık yaratmaktır.

MODÜL 3: ÇOCUK HAKLARI PERSPEKTİFİNDEN REFAKATSİZ ÇOCUKLAR	7,5 Saat
ÜNİTE 2. REFAKATSİZ ÇOCUKLARIN TÜRKİYE'DE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE İHTİYAÇLARI	3 Saat
Amaç: Bu ünitenin amacı, ülkemizdeki refakatsiz çocukların sorun ve ihtiyaçlarının neler olduğunu öğrenmek, bu sorun ve ihtiyaçlarla hali hazırda nasıl baş edileceğine dair pratik yöntemleri tartışmaktır.	
Kazanımlar: Çocukların durumlarıyla empati kurabilme, sık rastlanan sorunlara pratik çözüm önerme kapasitesini geliştirme	
Etkinlik 1: Refakatsiz çocukların sık karşılaştıkları sorunları ve uğradıkları hak ihlallerini öğrenme	45 Dk.
Etkinlik 2: Refakatsiz çocukların Türkiye'de geçirdikleri zaman zarfındaki ihtiyaçları öğrenme	45 Dk.
Etkinlik 3: Bazı sorunları nasıl çözüyoruz?	45 Dk.
Etkinlik 4: Beyin fırtınası	45 Dk.

ETKİNLİK 1: Refakatsiz Çocukların Sık Karşılaştıkları Sorunları ve Uğradıkları Hak İhlallerini Öğrenme

45 Dk.

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Gruptaki tüm üyelerin aktif katılımını sağlamaya özen gösterin.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Birlikte düşünme

Araç - Gereçler: Renkli yumuşak top, Philip Chart

Kaynaklar: Eğitim Kaynak Dokümanı Modül 3 ve Modül 1

www.safeinfointurkey.com

Atasü Topcuoglu, Reyhan. **Türkiye’de Göçmen Çocukların Profili, Sosyal Politika Ve Sosyal Hizmet Önerileri Hızlı Değerlendirme Raporu.** IOM, 2013.

Başak, Cengiz. **Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasa Dışı Göçmenler.** Ankara: İçişleri Bakanlığı Genel Yayın No: 686, 2011

İşleniş:

Katılımcılar bir daire oluşturacak şekilde dizilir. Bir kişi not tutucu olur. Çemberin içindeki bir kişi renkli topu eline alır ve sorar “Tek başına göç edecek bir çocuk göç öncesi süreçte ne gibi sorun ve hak ihlalleriyle karşılaşmış olabilir?” Herkes tek seferde tek bir hak ihlali söylemelidir. Konuşmak isteyen eliyle işaret eder, top ona atılır, topu alan kişi bir ihtimali söyler, ve topu sıradaki kişiye atar. Daha sonra aynı döngü, göç yolunda karşılaşılacak risk ve ihlaller ve varış ülkesinde (Türkiye’de) karşılaşılacak risk ve ihlaller için tekrarlanır.

Bu sırada not tutucu söylenenleri Philip Chart’a not eder.

Oluşturulan listeyi birlikte gözden geçirin ve eksikler varsa eğitim materyalinden tamamlayın. Mevzuat modülünde gözden geçirdiğimiz çocuk haklarını açarak listedeki her bir unsurun çocuğun hangi hakkını ihlal ettiğini özetleyerek belirtin.

ETKİNLİK 2: Refakatsiz Çocukların Türkiye’de Geçirdikleri Zaman Zarfındaki İhtiyaçları	45 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar:	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Oyun, tartışma	
Araç - Gereçler: Kalem, kağıt, post-it	
Kaynaklar: Eğitim kaynağı modül 3 ve modül 1	
İşleniş: Bir önceki etkinlikte oluşturulan listeye bakarak, çocukların Türkiye’de kaldıkları ve kuruluşlarda bulundukları süreçte nelere ihtiyaçları olabileceğini ne gibi sorunları olabileceğini tartışın. Katılımcılara ‘post-it’ler dağıtın, her katılımcıdan her kâğıda bir sorun ya da ihtiyacı yazmasını isteyin. Katılımcılara bunun için 15 dakika süre verin. Daha sonra her katılımcı Philip Chart’ta çizilen bir ağacın dallarına sorunları yapıştıracaktır. Birbirine yakın olan sorun ve ihtiyaçlar birbirine yakın yelleştirilecektir. Daha sonra refakatsiz göçmen çocukları hakkındaki araştırmadan elde edilen bulgular ışığında sık karşılaşılan sorunlar sıralanacaktır. Sorunları sıralarken vakalar bazında da örnek sunulabilir. Daha dezavantajlı olan çocukların vakaları düşünülebilir. Örneğin, taciz yada tecavüze uğramış, ya da yolda yaralanmış çocuklar gibi. Kız çocuklarının refakatsiz küçük olarak erkek çocuklara göre ne gibi deneyim farklılıkları olabileceğini beyin fırtınası yaparak gruba düşündürtün. Yine refakatsiz küçüklerin yol boyunca ve burada ne gibi kültürel farklılıklarla karşılaşabileceğini beyin fırtınası yaparak tartışın. Aykırlıkların nerelerde karşımıza çıkabileceğini belirtin. Gerekirse, eğitim kaynağındaki ihtiyaçlarla birleştirin. Amaç: Sorun ve ihtiyaçlara dair farkındalık geliştirmek Uyarı: Toparlama konuşmanızı yapıp etkinliği bitirirken, şunu vurgulayın: genel ortak sorunlar vardır ancak, her çocuk biriktir, dolayısıyla her zaman her yerde kendine özgü durumlar olabiliyor, genellemeler konusunda dikkatli olmak gerekli.	

ETKİNLİK 3: Bazı Sorunları Nasıl Çözüyoruz?	45 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar:	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Grup çalışması, tartışma	
Araç - Gereçler: Kağıt kalem, sunuş için için philip cahrt	
Kaynaklar: http://www.aile.gov.tr/tr http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/iltica-goc-islemleri.aspx http://www.sosyalyardimlar.gov.tr/tr http://www.cocuk hizmetleri.gov.tr/tr/	
İşleniş: Bu etkinlikte, çalışmacılar küçük gruplara ayrılıp her gruba birkaç genel bir çocuk sorunu verilecektir. Ve bu sorunları nasıl çözecekleri sorulacaktır. Gruplar geliştirdikleri pratik çözüm önerilerini post-it kağıtlara yazacaklardır. Daha sonra bir araya gelen gruplar her sorun için geliştirdikleri önerileri sorunların yanına yapıştıracaklardır. Amaç: Sorun ve ihtiyaçlara dair pratik çözüm önerileri geliştirmek	

ETKİNLİK 4: Beyin Fırtınası**45 Dk.**

Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Ses düzeyini ve oturma düzenini baştan kontrol edin. Sunumlar sırasında, herkesin sunucuyu görüp işitebileceği bir ortam oluşturmaya çalışın.

Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Deneyim paylaşımı, beyin fırtınası

Araç - Gereçler: Kalem, kağıt, post-it

Kaynaklar:

<http://www.aile.gov.tr/tr>

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/iltica-goc-islemleri.aspx>

<http://www.sosyalyardimlar.gov.tr/tr>

<http://www.cocukhizmetleri.gov.tr/tr/>

İşleniş:

Bu etkinlikte gruplar geliştirdikleri çözümleri kısa sunumlar halinde diğer gruplara aktaracaklar ve diğer katılımcıların konuyla ilgili yorum ve önerilerini alacaklardır.

Daha sonra etkinlikte elde ettiğimiz genel sorunlar için pratik çözümler kağıtlarını her katılımcı kendi önerisini ararak geçmiş çocukların sorun ağacındaki uygun yere yerleştirecektir.

Son adımda, çözümsüz kalan sorunlar varsa onlar tartışılacak ve sorunları kaynakları ve olası çözümler üzerine beyin fırtınası yapılacaktır.

Amaç: Çözüm önerileri geliştirmek

Uyarı: Çözümler tartışılırken deneyim paylaşımlarının önemini göz önünde tutun. Genel olarak, sorunları makro ölçekte genelleyen ve uygulaması zor çözüm önerilerine değil, sorunları somut olarak ele alan ve var olan kaynaklar dâhilinde pratik çözümler geliştirmeye odaklanın.

MODÜL 3: ÇOCUK HAKLARI PERSPEKTİFİNDEN REFAKATSİZ ÇOCUKLAR	7,5 Saat
ÜNİTE 3. REFAKATSİZ ÇOCUKLARLA İLETİŞİM VE GÖRÜŞME TEKNİKLERİ	2 Saat
Amaç: Refakatsiz çocuklarla birebir ilişki kuran personelin, bu gruba yönelik iletişim tekniklerini öğrenmesi, görüşme yapma becerisi kazanması	
Kazanımlar: İletişim teknikleri ve görüşme becerileri kazanılacaktır.	
Etkinlik 1: Refakatsiz çocuklarla iletişim teknikleri ve görüşme becerileri	45 Dk.
Etkinlik 2: Role Playing	1 Saat, 15 Dk.

ETKİNLİK 1: Refakatsiz Çocuklarla İletişim Teknikleri ve Görüşme Becerileri	45 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Bilgileri canlı ve akıcı bir biçimde anlatmak.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, bilgi aktarımı	
Araç - Gereçler: Bilgisayar, yansıtıcı, el notları	
Kaynaklar: Eğitim Kaynağı Modül 3	
İşleniş: Bu etkinlikte hedef kitleyle iletişim kurarken ve görüşme yaparken faydalı olacak teknikler anlatılacaktır. Eğitim kaynağındaki bilgileri dinleyicilere aktarınız. Amaç: Görüşme tekniklerini öğrenmek Uyarı: Bu etkinlik ders anlatımı şeklinde yapılacağı için, bilgileri dinleyici sıklamadan aktarmaya özen gösteriniz. Bunun için anlatım sırasında, dinleyicilerle göz kontağı kurun, sesinizi hep aynı tonda tutmayın. Dinleyicilerin aktardığınız bilgileri daha iyi görebilmesi için bilgisayar sunumu hazırlanabilir; bilgilerin kalıcı olması içinse el notları hazırlanıp bu etkinlikte dağıtılabilir.	

ETKİNLİK 2: Role Playing	1 Saat, 15 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Farklı meslek ve kuruluşlardan gelen üyelerin eşleşmesine özen gösterin.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Role-playing	
Araç - Gereçler: Kağıt, kalem	
Kaynaklar:	
İşleniş: Katılımcılar beşer kişilik gruplara ayrılacaktır. Her gruptan bir kişi refakatsiz çocuk bir kişi de onunla görüşme yapan uzman rolünde bir görüşme sürecini canlandıracaklardır. Bu esnada geri kalan grup üyeleri görüşme sırasında bir önceki etkinlikte öğrenilen hangi tekniklerin kullanıldığını not edeceklerdir. Görüşme oyunu bittiğinde, öncelikle çocuk rolündeki uzman görüşmeye ilişkin ‘çocuk açısından’ olan hissiyatını anlatacak, görüşme sırasında kendisini rahat hissettiği ya da rahatsız hissettiği yerleri anlatacaktır. Ardından görüşmeci rolündeki uzman kendi açısından olan hissiyatı anlatacaktır. Son adımda izleyiciler izledikleri sahne ile anlatılan görüşme tekniklerinden hangisinin kullanılıp hangilerinin kullanılmadığını değerlendirecek, daha iyi bir görüşme için neler yapılabileceğini grup hep birlikte tartışacaktır. Amaç: Görüşme tekniklerini uygulayarak öğrenmek	

REFAKATSİZ ÇOCUKLARLA İLGİLİ PROSEDÜRLER,

AİLE BİRLEŞİMİ, EVE DÖNÜŞ,

FARKLI ÜLKE ÖRNEKLERİ VE MÜLAKAT

MODÜL 4

MODÜL 4: REFAKATSİZ ÇOCUKLARLA İLGİLİ PROSEDÜRLER, AİLE BİRLEŞİMİ, EVE DÖNÜŞ, FARKLI ÜLKE ÖRNEKLERİ VE MÜLAKAT	5 Saat
ÜNİTE 1. REFAKATSİZ ÇOCUKLAR İLE İLGİLİ PROSEDÜRLER VE UYGULAMASINDA FARKLI ÜLKE ÖRNEKLERİ	2,5 Saat
Amaç: Farklı ülkelerde uygulanan geri dönüş yöntemlerini inceleyerek konuyla ilgili uygulama yöntemleri hakkında bilgi sahibi olmak.	
Kazanımlar: Geri dönüşte uygulanan yöntem ve işbirliği örneklerini bilmek.	
Etkinlik 1: Geri Dönüş ne demektir? Koşulları nelerdir?	45 Dk.
Etkinlik 2: Avrupa ülkelerinden geri dönüş mekanizması örnekleri Farklı ülkeler hangi çocukları geri döndürüyor ? Bu etkinlikte, Avrupa ülkelerinde geri dönüşün nasıl organize edildiği işlenecektir.	90 Dk.

ETKİNLİK 1: Geri Dönüş Ne Demektir? Koşulları Nelerdir?	45 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Bilgileri canlı ve akıcı bir biçimde anlatmak.	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, bilgi aktarımı	
Araç - Gereçler: Bilgisayar, yansıtıcı, el notları	
Kaynaklar: Eğitim Kaynağı Modül 4	
İşleniş: Bu etkinlikte, geri dönüş kavramı etrafıca ele alınacaktır. Geri dönüşün genel kriterleri nelerdir; hangi çocuklar geri dönebilir; Hangi koşullarla geri dönebilirler gibi konular hakkı bilgi verilecektir. Amaç: Geri dönüş hakkında bilgi edinmek Uyarı: Bu etkinlik ders anlatımı şeklinde yapılacağı için, bilgileri dinleyici sıkmadan aktarmaya özen gösteriniz. Bunun için anlatım sırasında, dinleyicilerle göz kontağı kurun, sesinizi hep aynı tonda tutmayın. Dinleyicilerin aktardığınız bilgileri daha iyi görebilmesi için bilgisayar sunumu hazırlanabilir; bilgilerin kalıcı olması içinse el notları hazırlanıp bu etkinlikte dağıtılabilir.	

ETKİNLİK 2: Avrupa Ülkelerinden Geri Dönüş Mekanizması Örnekleri	90 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Bilgileri canlı ve akıcı bir biçimde aktarma, grupla iyi bir tartışma yapmak	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, tartışma	
Araç - Gereçler: Bilgisayar, yansıtıcı	
Kaynaklar: Eğitim materyali modül 4	
İşleniş: Farklı ülkeler hangi çocukları geri döndürüyor? Bu etkinlikte, Avrupa ülkelerinde geri dönüşün nasıl organize edildiği işlenecektir. Örnek ülkeler bazında detaylı bilgi verilecektir. Anlatımın, sonunda, katılımcılarla aşağıdaki hususları tartışınız: • Geri dönüş mekanizması hangi kurum ya da kuruluşlar tarafından organize ediliyor ? Neden? • Bu farklılıklar avantaj ve dezavantajları neler olabilir? • Anlatılan yöntemlerin pozitif ya da negatif yönleri nelerdir? • Türkiye açısından düşündüğümüzde hangileri uygulanabilir, hangileri pratik değildir? Amaç: Geri dönüş hakkında bilgi edinmek Uyarı: Bu etkinlikte bilgi aktarımı ve tartışma unsurlarını dengeleyiniz. Tartışma, bilgilerin dinleyiciler tarafından özümsemesi, ve yorumlanması açısından önemlidir. Tartışmaya tüm katılımcılarım katılmasına özen gösterin. Gruba yukarıda belirtilen ve kendi düşündüğünüz soruları sorarak tartışmayı canlandırınız.	

MODÜL 4: REFAKATSİZ ÇOCUKLARLA İLGİLİ PROSEDÜRLER, AİLE BİRLEŞİMİ, EVE DÖNÜŞ, FARKLI ÜLKE ÖRNEKLERİ VE MÜLAKAT	5 Saat
ÜNİTE 2. REFAKATSİZ ÇOCUKLARI YÖNLENDİRME, KORUMA VE MÜLAKAT YAPARKEN DİKKAT ETMEMİZ GEREKEN NOKTALAR	2,5 Saat
Amaç: Refakatsiz çocuklarla ilgili tüm süreçlerde kullanılacak temel iletişim ve mülakat tekniklerini öğrenme	
Kazanımlar: İletişim becerileri, göçmen çocuklarla daha iyi konuşabilme, daha etkin bilgi edinip, bilgi verebilme	
Etkinlik 1: Refakatsiz çocuklarla mülakat	45 Dk.
Etkinlik 2: Mülakat hakkında bilgi edinmek	45 Dk.
Etkinlik 3: Dinleme teknikleri ve role playing	45 Dk.

ETKİNLİK 1: Refakatsiz Çocuklarla Mülakat	45 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Bilgileri canlı ve akıcı bir biçimde aktarmak	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, tartışma	
Araç - Gereçler: Bilgisayar, yansıtıcı	
Kaynaklar: Eğitim materyali modül 4	
İşleniş: Bu etkinlikte refakatsiz çocuklarla yapılanabilecek mülakat türleri ve amaçları tanıtılacaktır. Amaç: Geri dönüş hakkında bilgi edinmek Uyarı: Modül 4'te mülakatla ilgili verilen bilgilerin dikkatlice okuyunuz, eyer daha önce kendi mülakat deneyiminiz varsa, anlatımınız sırasında kendi deneyimleriniz de örnekler veriniz.	

ETKİNLİK 2: Mülakat Hakkında Bilgi Edinmek	45 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Etkinlik yerinde taşınabilir masa ve sandalyelerin olması	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, tartışma	
Araç - Gereçler: Masa, sandalye, teyp	
Kaynaklar: Eğitim materyali modül 4	
İşleniş: Bu etkinlikte refakatsiz çocuklarla yapılanabilecek mülakat türleri ve amaçları tanıtılacaktır. Bu etkinlikte, refakatsiz çocukla mülakat yaparken nasıl bir ortam kurulması gerektiği açıklanacaktır. Katılımcılar farkı düzenlerde ikili olarak oturularak, kendilerini nasıl hissettiklerini tanımlayacaktır. Böylece mülakat ortamı hazırlanırken nasıl bir mekan kullanılması gerektiği konusunda sağ duyu geliştireceklerdir. Amaç: Mülakat ortamı oluşturma becerisi kazanma	

ETKİNLİK 3: Dinleme Teknikleri ve Role Playing	45 Dk.
Bu Etkinlikte Eğitimcinin Dikkat Etmesi Gereken Noktalar: Bilgileri canlı ve akıcı bir biçimde aktarma, grupla iyi bir tartışma yapmak	
Öğrenim Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, tartışma	
Araç - Gereçler: Bilgisayar, yansıtıcı	
Kaynaklar: Eğitim materyali modül 4	
İşleniş: Bu etkinlikte dinleme teknikleri incelenecek, daha sonra ikili gruplar halinde eşleşerek, bir mülakat denemesi yapılacaktır. Daha sonra her uzman karşısındakinin öğrenilen tekniklerden hangisi kullanıp hangisini kullanmadığını partnerine açıklayacaktır. Böylece tekniklerin kullanma becerisi geliştirilecektir. Amaç: Dinleme alışkanlığını düzelterek mülakat kalitesini arttırma Uyarı: Role playing için eşleşmeler yaparken, farklı kuruluş ya da farklı birimlerden gelen uzmanların eşleşmesine özen gösterilmelidir.	